

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
04 квітня 2025 року**

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Осіпова Тетяна Юріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

BEREZOVSKA Liudmyla

CREATIVE DEVELOPMENT OF A PRESCHOOL CHILD THROUGH ARTISTIC AND SPEECH ACTIVITIES

The development of a creative and innovative personality is one of the key issues in the education system and attracts the attention of researchers worldwide since creative individuals determine the direction of societal progress. In today's world, this issue is particularly significant, as every person encounters complex and contradictory situations in life that require unconventional approaches to their resolution. To navigate such challenges, one must think critically and flexibly, notice the smallest details, analyze possible courses of action, make well-considered decisions, be confident in their abilities, and resist the influence of stereotypes. Thus, creativity encompasses not only the ability to engage in creative activities but also flexible thinking and the ability to adapt to various life situations.

An analysis of studies by scholars (I. Bekh, A. Bohush, N. Havrysh, L. Berezovska, S. Lytvynenko, S. Sysoieva, O. Chepur, and others) indicates growing attention to the factors that contribute to the development of creativity in preschool children. The modern preschool education system is aimed at fostering initiative, creatively active, and innovative-thinking children with a high level of cognitive interests and abilities.

Regulatory and legal documents in the field of preschool education define the primary goal of preschool institutions as ensuring the comprehensive development of a preschool child in accordance with their inclinations, abilities, individual psychological and physical characteristics, and cultural needs, as well as the formation of moral values and the acquisition of social life experience (Law of Ukraine "On Preschool Education") [7]. The Basic Component of Preschool Education outlines the values of preschool education, including the development of children's creative talents, abilities, and gifts [5].

The term "creativity," according to dictionary sources, is defined as the creative potential (abilities) of an individual, which can manifest in thinking, emotions, communication, and specific activities, characterizing either the entire personality or its particular aspects, as well as the products of activity and the process of their creation [3]. It is also defined as the level of creative giftedness and the ability to engage in creative activities, which constitute a relatively stable characteristic of personality, and as "the ability to generate unusual ideas, think non-traditionally, and quickly solve problem situations" [6].

According to A. Bogush, creativity is the ability to solve tasks creatively by composing original stories, drawings, and constructions based on an idea [2].

Creativity also manifests itself in speech activities. O. Artemova defines creative speech as a type of coherent speech involving the generation of personally new and original speech images and narratives based on intuitive thinking, productive and

creative imagination, and fantasy, accompanied by intellectual-speech activity and verbal creativity [1].

According to N. Lutsan, creative speech is a child's ability to choose word combinations, sentences, and speech expressions to precisely and qualitatively reproduce objects and phenomena of the surrounding reality, express their attitude toward them, and convey personal thoughts, feelings, states, moods, and fantasies through artistic expression, expressive movements, mimetic and pantomimic sketches, role-playing games, dramatization games, etc. [4].

In this study, creative speech in preschool children is understood as speech that involves a child's ability to find word combinations, expressions, and sentences that most accurately depict the specific images, scenes, and phenomena emerging in their consciousness through creative imagination.

Creative speech includes the creation of oral fairy tales, stories, and poems by children. It is in speech that children's inclination to express their attitude toward works of art, objects, and phenomena of the surrounding world manifests itself, reflecting their perception of the world. Creativity is one of the most accessible and attractive ways for a young child to explore the vast and complex world around them, affirm their identity, and express themselves as an individual.

N. Lutsan emphasizes that a young child uses words as a "primary means of creation," which explains why they employ language as a tool for self-expression in speech creativity. If these inclinations are supported and nurtured, the author argues, the preschool child will develop a lifelong love for their native language, an ability to observe, evaluate, emotionally experience, and share their impressions with others [4].

To develop and stimulate creative speech in preschool children, it is essential to create appropriate situations and use stimulating techniques, such as:

- Situations of incompleteness or openness;
- Addressing a large number of questions;
- Encouraging responsibility and independence in children;
- Focusing on children's independent observations, developments, and generalizations;
- Paying attention to children's interests by adults and peers.

At the same time, according to N. I. Lutsan, the following factors hinder the development of creative speech:

- The desire to succeed regardless of others and external conditions;
- Avoidance of risk in speech activities;
- Rigid stereotypes in thinking, speech, and behavior;
- Negative or dismissive attitudes toward imagination and fantasy;
- Blind adherence to authority [4].

Some researchers believe that creative speech can be recognized when a child, even in a basic way, steps beyond their past experience in solving various linguistic problems and goes beyond what is dictated by the conditions of a specific task.

According to them, a sign of a child's creative speech is any independent expansion of their own capabilities in mastering speech material.

Thus, the creativity of a preschool child is manifested in their openness to unconventional solutions, curiosity, ability to create original creative images, analyze and comment on their activities and outcomes, as well as in their drive for achievements and a well-developed imagination. The main indicators of creative potential include non-standard thinking, initiative, originality, foresight, and a high capacity for self-organization. A personality possessing these traits derives satisfaction not only from achieving results but also from the very process of creative activity.

References:

1. Artemova, O. (2001). Rozvytok kreatyvnoho movlennia molodshykh shkoliariv [Development of creative speech in younger schoolchildren]. Candidate's thesis. Odessa: [publisher]. 210 p.
2. Bogush, A. M. (2005). Doshkilna linhvodydaktika. Khrestomatiia. Navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchykh pedahohichnykh navchalnykh zakladiv. Chastyna I ta II [Preschool Linguodidactics. Anthology. Textbook for students of higher pedagogical educational institutions. Part I and II]. Kyiv: Vydavnychi Dim "Slovo". 720 p.
3. Busel, V. (Ed.) (2005). Velykyi tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy. [The Great Explanatory Dictionary of the Ukrainian Language]. Kyiv: Irpin, VTF "Perun". 1728 p. [in Ukrainian].
4. Lutsan, N. I. (2002). Kreatyvne movlennia v doshkilnii linhvodydakytsi [Creative speech in preschool linguodidactics]. *Nauka i osvita*, 2.
5. Pro zatverdzhennia Bazovoho komponenta doshkilnoi osvity (2021). [About the statement of the Basic component of preschool education]. Retrieved from: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf [in Ukrainian].
6. Psychological Dictionary / Ed. V.I. Voytko. (1982). Kyiv: Vyshcha shkola [in Ukrainian].
7. Zakon Ukrainy «Pro doshkilnu osvitu» [Law of Ukraine "On Preschool Education"]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>

БИКОВА Світлана Валентинівна

КРЕАТИВНІСТЬ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР УСПІШНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Розвиток креативності є важливим фактором успішності особистості, оскільки творчі здібності впливають на здатність до вирішення складних завдань та генерування нових ідей. Успішність особистості безпосередньо пов'язана з креативністю, що виступає важливим ресурсом для інноваційного потенціалу.

ЗМІСТ

АКУЛЕНКО Ірина Анатоліївна Творчість і навчально-дослідницька діяльність школярів в освітньому процесі з математики	3
АНДРЮЩЕНКО Ірина Сергіївна STEM-освіта як складова процесу модернізації системи освіти в Україні	5
АРНАУТОВА Лариса Валентинівна Формування креативного мовлення у дітей з затримкою психічного розвитку	8
БАБАЧУК Юлія Михайлівна Психолого-педагогічні умови розвитку рухової творчості дітей старшого дошкільного віку	11
ВАНСУК Mykyta Developing Creativity In Students	14
ВАНСУК Olena Development Of Personal Creativity	18
БАЛАКІРЄВА Вікторія Анатоліївна Розвиток креативного мислення майбутніх учителів початкової школи як передумова результативної професійної діяльності	22
БАРТЄНЄВА Ірина Олександрівна Теоретичний аспект створення креативного освітнього середовища для розвитку креативності майбутніх учителів	24
БАТЮК Наталія Орестівна Формування креативності майбутніх учителів мистецьких дисциплін через усвідомлення символічної образності української культурної спадщини	27
БАШАВЕЦЬ Наталія Андріївна Розвиток креативності вчителя фізичної культури як ресурсу інноваційного потенціалу особистості	31
BEREZOVSKA Liudmyla Creative Development Of A Preschool Child Through Artistic And Speech Activities	35
БИКОВА Світлана Валентинівна Креативність як ключовий фактор успішності особистості та інноваційного розвитку	37
БОЙКО Володимир Васильович Визначна роль креативного мислення при розв'язанні нетипових проблем	40
БОНДАРЕНКО Ірина Геннадіївна Теоретичні аспекти розвитку креативних здібностей студентів	42
БОРТОВ Андрій Сергійович Розвиток креативності як фактор підвищення психологічної стійкості особистості	46
БРИНЗА Ірина Вячеславівна, ЧЕРНЕНКО Наталія Миколаївна Креативність як важлива складова професійного розвитку здобувачів освіти	49
БУЗДУГАН Олена Анатоліївна Креативність як складова діяльності майбутнього вчителя східних мов	52
BULGAKOVA Valentyna Factors of Creativity Development	55